

Kurumlar Vergisi Tamirat Projesi

Vergi Bülteni

Bu bülten **MuhasebeTR** 'de yayınlanmıştır.
100.000'i aşkın üye sayısı ile 1 NUMARA

Bülent AK,
Yeminli Mali Müşavir
bak@konseydenetim.com.tr

Önsöz

Yazının başlığına bakıp, bazıları şunu diyebilir, kurumlar vergisinde ne tür arızalar var ki tamirata ihtiyaç duyulsun? Hiç bir sıkıntı yok, maşallah her şey makine gibi tıkır tıkır işliyor diye düşünüyorsanız, bu yazıyı okumanıza gerek yok. Ama benim gibi bazı sorunlar olduğunu düşünüyorsanız, size anlatacağım şeyler var.

Efendim, yazının ana konusu şu: Son yıllarda kurumlar vergisi uygulaması çok karmaşık bir şekilde çalışan, ikide bir arıza yapan, tüm kabloların aynı yere bağlandığı dev bir makine haline geldi. Acaba kurumlar vergisi uygulamasında makinenin aksayan yönlerini düzeltecek bir “*Tamirat Projesi*” oluşturabilir mi?

Kurumlar vergisi sisteminin işleyişinde sorun çıkaran parçaların nazik bir şekilde yerlerinden sökülmesini ve bunların yerine daha verimli çalışacak parçaların tasarlanarak takılmasını öngören bir tadilat ve tamirat projesi hazırlansa nasıl olur?

Farkındayım bu çok iddialı bir hedef, bir insanın tek başına altından kalkabileceği bir şey değil, ama ben en azından düşünce bazında ortaya koymak istiyorum. Sistemde gördüğüm aksaklıkları dile getirip, neler yapılabilir yüksek sesle düşünmeye çalışacağım.

İhale Bana Kalmaz Umarım

Efendim, cuma günü bir yazı yazmış, ***kar dağıtımına bağlı %10 stopajın kayıtdışılığa yol açtığını, birçok firmanın sahibinin bunu ödemek yerine şirketlerinden borç almayı tercih ettiğini, şirket kasalarını kendi cebi gibi kullandığından bahsetmişim.*** Bu stopajın artık kar dağıtılsın veya dağıtılmasın yapılması gerektiğini söylemişim.

Bazı arkadaşlarımız aman üstat başımıza bir iş çıkmasın diye yazdılar. Üzerinden iki gün geçmeden, ***gece yarısı çıkan bir kararnameyle yapılan stopajı artırdılar.*** Artık gerçek kişilere dağıtılan kar payları üzerinden, %10 yerine %15 stopaj yapılacak. Umarım kimse bana senin yüzünüzden oldu demez ve ihale bana kalmaz.

Bankaya Nakit Para Yatıramayacak mıyız?

Geçenlerde sosyal medyada sansasyonel bir haber yayıldı: “***Bankadan para çekecekler dikkat! Banka çalışanları, nakit para işlemlerinde müşterilerden paranın kaynağını ve kullanım amacını soracak.*** Yeni yıl itibarıyla bankalardan yapılan para yatırma ve çekme işlemlerine belge zorunluluğu geliyor. Kaynağı belirsiz paralarla işlem yapılmasına izin verilmeyecek.”

Sanırım hepimizi Çinlilerin bedduası tuttu, gerçekten bir hayli tuhaf zamanlarda yaşıyoruz. Vergi barışında çuvalla para getirme döneminden sonra, bankaya para yatırırken "Nerden Buldun" sorusuna muhatap olmak gerçekten garip olacak.

Neyse hemen telaş etmeyin lütfen. ***Mali Suçlar Araştırma Kurumu bu haberi yalanlamış.*** Ama yine de kulağınıza kar suyu kaçırmış olayım, ne olur ne olmaz, paranız varsa yılbaşıdan önce bankaya yatırmakta fayda var.

Personele Verilen Araçlarda Çarşı Karıştı !

Hiçbir şey eskisi değil, hayat artık çok hızlı akıyor. Çok sık değişiklik yapılmasına rağmen, vergi kanunları hayatın akış hızına yetişmekte zorlanıyor. Efendim yeni tartışma konumuz şu: Şirket personeline verilen taşıt araçlarının amaçları dışında özel kullanımının, personele sağlanan menfaat sayılarak ücret sayılması ve gelir vergisine tabi tutulması gereğine dair bakanlığımız bir mukteza vermiş.

Yasalara göre görüş doğru, ancak uygulamak o kadar kolay değil. Taşıt aracının kullanımının ne kadarının işle ilgili olduğu ne kadarının özel olduğunu kim nasıl tespit edecek? Diğer taraftan, artık hayat eskisi gibi akıyor. Pandemi sonrası mesai kavramı çok değişti. Mesai nerde başlıyor, ne zaman bitiyor eskisi gibi kolaylıkla tespit etmek de mümkün değil.

Bir adım öteye geçelim, çalışan evden bilgisayar başında moda deyimle uzaktan çalışıyorsa ne olacak? Patronundan kullandığı elektriğin veya harcadığı ısıtma veya soğutma giderinin bedelini mi isteyecek? Öğle yemeğini kendi cebinden mi ödeyecek yoksa diğer çalışanlar gibi patronundan mu talep edecek? Soruları artırma imkânı var, sanırım bu konuda kanunları hayatın akışına uydurma veya uygulamayı esnetme zamanı gelmiş, ilgililere bunu hatırlatmış olalım.

Kurumlar Vergisinin Restorasyona İhtiyacı Var

Efendim, sizleri çok yormadan, kurumlar vergisinde esas itibariyle iki temel sorunun varlığına dikkatinizi çekmek etmek istiyorum. Ana sorunlardan ilki şu, kurumlar vergisinde birçok indirim ve istisna unsuru kazanç tutarına bağlanmış durumda, bu hesaplamada ve uygulamada çok ciddi karmaşa yaratıyor. İkinci konu ise, enflasyon düzeltmesi denilen muamma uygulama, tüm vergi sistemimizi resmen felç etmiş durumda.

Bu yazımda sizleri çok fazla mevzuata boğmak istemiyorum. Yılın son yazısı olduğu için, keyfinizi fazla kaçırmadan, gördüğüm aksaklıkları dile getirip, neler yapılabilir noktasında düşüncelerimi aktarmak istiyorum.

Kazanca Bağlı İndirim ve İstisnalar Yeni Esaslara Bağlansa İyi Olur

İş dünyamızca çok sevilen ve uzun yıllar yatırımları teşvik etmek üzere uygulanan “***Yatırım İndirimi***” kaldırılmış, bu esnada ortalık bir hayli karışmıştı. Ancak, ülkemizde kronik hale gelen işsizlik sorununu hafifletme gereğinden olsa gerek, bir süre sonra, bu defa kaldırılan uygulamanın yerine, bambaşka esaslara dayanan “***İndirimli Kurumlar Vergisi***” uygulaması getirilmiştir.

Şurası bir gerçek, indirimli kurumlar vergisi uygulaması, yatırım indirimi uygulamasına göre vergisel açıdan daha avantajlı ve etkili bir uygulama oldu. Ancak, uygulamasında bir hayli sıkıntı var.

İndirimli kurumlar vergisi uygulaması ilk getirildiğinde, sadece yapılan yatırımdan elde edilen kazanç uygulanması söz konusu olmuştu. Getirilen sisteme göre, yatırım yapılacak ve işletme dönemine geçilecekti. Yatırımdan elde edilen kazanç tutarına uygulanacak kurumlar vergisi oranı indirimli olarak uygulanacaktı.

Ancak, özellikle büyük yatırımlarda yatırım süresinin çok uzun olması nedeniyle, söz konusu vergisel avantajları kullanmak için uzun süre beklenmesi gereğinin yarattığı sıkıntılar yapılan bir yasa değişikliğiyle çözüldü. Yatırıma katkı oranının bir kısmının, yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara uygulanması da kabul edildi. Ancak, daha sonra yatırım döneminde sağlanan bu olanak aşırı şekilde genişletildi, hatta yatırım ve işletme dönemleri arasında neredeyse bir fark ve sınır kalmadı.

Uygulamadan yararlanmak isteyen şirketin birden fazla yatırım ve teşvik belgesi olması veya aynı zamanda tamamlama yatırımı bulunması durumunda, hangi yatırımdan ne kadar kazanç elde edildiği yahut tamamlama yatırımlarına isabet eden kazancın tespiti gibi zorlukların aşılmasının yanı sıra ***uygulanacak kurumlar vergisinin oranının tespiti dahi çok bilinmeyenli denklem çözümüne ilişkin bilgi birikimi ve tecrübe gerektirmektedir.***

En son yapılan yasal düzenleme uyarınca da, yatırım teşvik belgesi bazında yapılan yatırım harcamasına yatırıma katkı oranının uygulanmasıyla belirlenen tutarın %10'luk kısmının, kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken ayı takip eden ikinci ayın sonuna kadar talep edilmesi şartıyla, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç olmak üzere tahakkuk etmiş diğer vergi borçlarından terkin edilmesinde kullanılabilir.

Acaba indirimli kurumlar vergisi uygulamasında, yatırımdan veya diğer faaliyetlerden elde edilen kazanç ayrımını artık bıraksak mı? Hatta daha da ötesinde, uygulama için niçin kazanç oluşmasını bekliyoruz ki, eskiden yatırım indiriminde yaptığımız gibi, indirimden faydalanma hakkını yatırım harcamasının yapılmasına bağlayıp, bir sürü çok bilinmeyenli denklemin çözümünü ve karmaşayı ortadan kaldırmak daha iyi olmaz mı?

Efendim sorun sadece yatırımları teşvikle ilgili değil, daha sonradan sisteme eklenen sanayi ürünlerinin imal edilerek satışından ve ihracattan elde edilen kazançlarda, kurumlar vergisinin daha düşük oranda uygulanmasında da benzer sorunlar var.

Sorun nedir diye sorarsınız, biraz daha açıklamaya çalışalım. İlk sorun söz konusu indirimden faydalanma olanağının, kazancın bulunmasına bağlanmasıdır diyebilirim. Yani kazanç varsa söz konusu indirim uygulamasından yararlanılacak yoksa faydalanma olanağı olmayacaktır.

Oysa ihracat öyle bir faaliyettir ki bazen firmalar dış pazarlardaki yerini kaybetmemek için zararına dahi satış yapmak zorunda kalabilir. ***Son yıllarda özellikle tekstil sektörümüz dış pazarlarda çok zorlanıyor. Bu durum aslında şu anlama geliyor, milyonlarca dolar ihracatın da olsa kar elde etmemişsen vergisel olarak faydalanabileceğin herhangi bir avantaj bulunmuyor.***

Özetle ifade etmek gerekirse, bu uygulamalardan elde edilen kara göre yararlanma olanağı buluyor. ***Şirketlerin sanayi imalat faaliyetlerinden veya ihracattan elde ettiği kazanç tutarı ne kadar yüksekse o kadar fazla yararlanıyor, kazanç tutarı azsa veya yoksa faydalanma imkânı o kadar az oluyor veya kalmıyor.***

Bana kalırsa bu tür teşvik unsurlarını kazanç yerine hasıllata bağlamak daha doğru olur gibi geliyor. Ne kadar çok ihracat o kadar çok indirim yahut yaygın deyişle ne kadar ekmek o kadar köfte demek lazım gelmez mi?

Vergi Dünyamızda Kafkaesk Bir Uygulama: Enflasyon Düzeltmesi

Başlığı gören okuyucularımız, üstat kafayı Kafka ile bozdu diyecek. Ama biraz sabırlı olun, önce beni biraz dinleyin, sonra bana hak vereceğinizi umuyorum. Kafka'nın konumuza uyan önemli bir romanı bulunuyor: Dava.

Dava isimli romanda, Josef K. bir sabah uyandığında kaldığı pansiyonda tutuklanır, ama suçunun ne olduğu kendisine söylenmez, bununla birlikte serbest bırakılarak savunması istenir, ancak kimse mahkemeye çağırılmaz, kendi bireysel çabalarıyla yargılanmaya ve çaresiz bir şekilde kendisini savunmaya ve suçsuz olduğunu ispat etmeye çalışır.

Enflasyon düzeltmesi denilen muammanın vergi dünyamıza etkisi tam olarak böyle oldu. Neredeyse bir yıla yakın süre geçti, vergi idaresi dahil olmak üzere, kimse uygulamayı tam olarak ortaya koyamıyor, sürekli yeni bir özelliği keşif ediliyor, her şeyi kuralına kitabına uygun olarak yapmak isterseniz dahi yapmak imkânsız gibi görünüyor, böylesine gerçek ötesi bir durum ancak Kafka romanlarında olur.

Vergi sistemimizi felce uğratan enflasyon düzeltmesi denilen garabet uygulamanın bana göre daha fazla hasar yaratmadan kaldırılması yerinde olacak, yoksa başımızda yolacak saç kalmayacak görünüyor.

Sonsöz

Efendim yılın son günlerine geldik, o nedenle bugün sizi mevzuata boğmak ve fazla yormak istemedim. Ama vergisel açıdan 2025 yılından beklentilerimin bir kısmını da dile getirmeye çalıştım.

Umarım önümüzdeki yıl, meslek mensupları başta olmak üzere vergiye taraf tüm paydaşları sıkıntıya sokan enflasyon düzeltmesi uygulamasına son verilir, karmaşık düzenlemeler daha basit ve uygulanabilir hale getirilir. Maliyecilerimize, meslek mensuplarımıza ve mükelleflerimize mutlu yıllar diliyorum efendim, kalın sağlıcakla.